

Digital Service Act – DSA

Cílem nařízení o digitálních službách je zajistit uživatelům i obchodním subjektům bezpečné digitální prostředí v rámci EU, omezení nelegálního obsahu, lepší ochranu spotřebitelů v online prostředí a podporu inovací, růstu a konkurenceschopnosti v rámci jednotného trhu. Na samotném znění se významně podílela také Česká republika.

Akt o digitálních službách vstoupil v platnost již 16. listopadu 2022, nicméně účinnosti tento dokument nabude už 17. února 2024, tedy za necelé 4 měsíce.

Na následujících řádcích si shrneme, co toto nařízení přináší nejen za povinnosti, ale také jaké přínosy zavedení DSA lze očekávat pro běžné uživatele. Níže uvedené shrnutí je obecným shrnutím pro seznámení s novým nařízením široké veřejnosti a neobsahuje kompletní výčet zaváděných pravidel.

Přínosy DSA pro běžné uživatele

- Transparentnost a posílení pozice uživatelů,
- lepší ochrana spotřebitelů a jejich základních práv v online prostředí,
- možnost nahlašování nezákonného obsahu, zboží a službách na online platformách,
- snížení rizika, že narazí na nezákonný obsah,
- jasná identifikace uživatelů = důvěryhodnější informace nejen o uživateli, ale především o prodejci na online tržištích,
- právo odmítnutí doporučeného obsahu na základě profilování.

Co jsou digitální služby?

Do kategorie digitálních služeb spadá škála online služeb – od základních jednoduchých webových stránek, přes služby internetové infrastruktury až po online platformy. Řadí se sem online zprostředkovatelé – sociální sítě, tržiště, obchody s aplikacemi, poskytovatelé hostingových služeb a provozovatelé online platformy gatekeeper.

Na které podniky se DSA vztahuje? A s jakými povinnostmi?

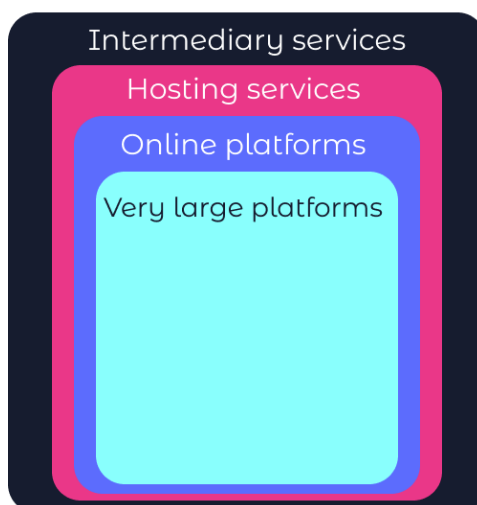
Trh digitálních služeb zažívá v posledních desítkách let výrazný rozvoj, a proto je potřeba nastavit jednotná pravidla pro poskytování online služeb.

Co DSA podnikatelům v digitálních službách přinese?

- Právní jistotu při rozvoji digitálních služeb,
- rovné podmínky pro všechny společnosti působící na evropském trhu (bez ohledu na to, zdali jsou poskytovatelé usazeni v EU či nikoli),
- nařízením jsou podniky rozděleny do 4 kategorií (úrovní), pomocí kterých jsou odstupňovány i uloženy povinnosti pro tyto organizace,
- právní jistotu při moderaci obsahu a řešení nezákonného obsahu.

Kategorie a jejich povinnosti

Digitální služby jsou rozděleny do následujících kategorií, ze kterých vyplývají také jejich povinnosti. **Subjekty spadající do vyšší kategorie musí vždy splňovat povinnosti kategorie nižší úrovně plus něco navíc.**

Úroveň 1: Zprostředkovatelské služby

Podmnožinou této kategorie jsou zjednodušeně řečeno veškeré **digitální služby, které mají za úkol propojení mezi spotřebitelem se zbožím či službami a obsahem** = zprostředkovatelé.

V nejširším pojetí DSA jsou primárně uváděny společnosti zajišťující služby prostého přenosu (např. bezdrátové přístupové body, virtuální soukromé sítě, výměnné uzly internetu, registrátoři, certifikační orgány a jiné interpersonální komunikační služby) a služby dočasného ukládání informací do mezipaměti (angl. caching) – například provozovatelé cachingových serverů, proxy.

Povinnosti vyplývající z DSA:

- Zřídit kontaktní místa (2), jedno jejichž cílem je usnadnění přímé komunikace s dozorovými orgány a jedno pro příjemce služeb,
- spolupráce s vnitrostátními orgány po vydání soudního příkazu,
- jednoznačný popis smluvních podmínek o postupu moderace obsahu a případných omezeních, vč. omezení v případě porušování,
- zveřejňovat výroční zprávu o moderování obsahu – včetně informací o přijatých příkazech (od úřadů či jiných stran) a jejich vypořádání.

Úroveň 2: Poskytovatelé hostingových služeb

Hostingové služby jsou v DSA definovány jako **služby, které spočívají v ukládání informací poskytovaných příjemcem služby na jeho žádost.**

Typickými hostingovými podniky jsou poskytovatelé cloudových služeb, webhostingu, obchody s aplikacemi anebo také služby umožňující sdílení obsahu online, vč. ukládání a sdílení souborů.

Podkategorií hostingových služeb jsou také **online platformy**. Sem spadají například sociální sítě, ubytovací či cestovní platformy, obchody s aplikacemi, platformy sdílené ekonomiky nebo také online tržiště.

Povinnosti vyplývající z DSA:

- Mimo povinnosti definované pro úroveň 1 mají poskytovatelé hostingových služeb povinnost zavést tzv. mechanismus oznamování a přijímání opatření (tzv. „Notice and Action“), který umožní uživatelům nahlášovat obsah, který považují za nezákonný,
- na každé takové uživatelské hlášení musí navázat reakce poskytovatele služby – v případě, že například dojde ke smazání příspěvku, musí být uživateli, který obsah nahrál, poskytnuto dostatečné odůvodnění k takému zásahu,
- povinnost informovat příslušné orgány v případě podezření na trestný čin ohrožující život či bezpečnost osob.

Úroveň 3: Online platformy a tržiště

Online platformy = **sociální sítě, obchody s aplikacemi, online tržiště, cestovní a ubytovací portály** apod. Organizace, které veřejně šíří informaci uživatelů.

Povinnosti vyplývající z DSA:

- Zřízení interního systému pro vyřizování stížností,
- přednostně reagovat na oznámení podaná tzv. důvěryhodnými oznamovateli (status přidělený vnitrostátním orgánem, záleží vždy na daném členském státě),
- uživatelé budou mít při sporu s online platformou právo obrátit se na jakýkoliv subjekt mimosoudního řešení sporů certifikovaný koordinátorem digitálních služeb (národní dozorový orgán),
- v rámci svých služeb zajistit vysokou míru soukromí, bezpečnosti a ochrany nezletilých osob,
- zajištění transparentnosti reklamy – uživatelé musí mít přístup k informacím, zda a proč je na ně daná reklama cílena, kdo za ní zaplatil, zdali je obsah sponzorován nebo propagován,
- DSA zakazuje platformám cílit reklamu na nezletilé osoby (profilováním) a také na základě citlivých osobních údajů (např. etnický původ, sexuální orientace aj.),
- uveřejňovat po každých 6-ti měsících informace o počtech aktivních uživatelů,
- zveřejňovat v rámci výročních zpráv informace o mimosoudních sporech a o pozastavení účtů,
- online tržiště budou muset nad rámec předchozích povinností uplatňovat tzv. princip „know your business customer“. To znamená, že mohou profesionálním obchodníkům umožnit prodávat své zboží či služby na daném tržišti pouze v případě, že jim tyto obchodníci poskytnou kontaktní a další informace.

Úroveň 4: Velmi velké online platformy a vyhledávače

Hlavní kritérium pro zařazení do úrovně velmi velké online platformy nebo velmi velkého online vyhledávače je **definován průběrným počtem aktivních uživatelů za měsíc**. Limit je stanoven na 10 % nebo více oslovených aktivních uživatelů z celkového počtu spotřebitelů v EU (aktuálně se jedná o přibližně 45 mil. uživatelů).

Které subjekty do této nejvyšší úrovně patří je na rozhodnutí Evropské komise. A právě **Evropská komise bude hlavním orgánem, který bude držet dohled nad dodržováním specifických povinností nad subjekty úrovně velmi velké online platformy a vyhledávače.**

Povinnosti vyplývající z DSA:

- Posuzovat rizika spojená s provozem platformy a poskytovanými službami (např. nezákonný obsah, porušování soukromí, nenávistné projevy...), vyhodnocovat je a přijímat nezbytná opatření k jejich zmírnění. Takto přijatá opatření budou podléhat nezávislému auditu,
- DSA dále zavádí mechanismus „reakce v krizových situacích“ v případech hrozby pro veřejné zdraví a bezpečnostní krize = platformy jsou povinny přijmout ochranná opatření ke zmírnění k odstranění nebo omezení příspěvku (např. eliminování šíření dezinformací),
- možnost uživatele si zvolit, že nebude dostávat doporučení založená na profilování,
- umožnění využívání doporučovacího systému bez profilování,
- vedení archivu reklam,
- zveřejňovat podmínky v úředním jazyku země, kde nabízejí své služby,
- velmi velké online platformy a velmi velké vyhledávače budou každoročně platit Evropské komisi poplatek za dohled,
- subjekty spadající do úrovně 4 musí také ve své organizační struktuře zavést útvar zajišťování souladu, který bude sledovat dodržování pravidel DSA = nezávislý orgán, přímo podřízený vedení.

Proč je důležitá regulace digitálních služeb?

Digitální svět, online prostředí je neodmyslitelnou součástí moderní společnosti, online platformy jsou základním prostředkem komunikace milionů uživatelů. Online platformy mají sílu nejen stmelovat a spojovat lidi, komunity, ale také silně ovlivňovat rozhodování jedinců, ať už pozitivně či negativně. Regulace digitálních služeb si bere za cíl pomocí nastavených pravidel a povinností zajistit bezpečné online prostředí, eliminaci dezinformací a dalších nástrah digitálního světa.

